

A tragikus esetek leírásai közben felvillannak előttünk korunk sokszor névtelenségben maradó mártírjainak az arcai, és a szerző joggal hívja fel a figyelmet a szabad világban élő keresztények felelősségére: beszélnünk kell a nyilvánosság előtt a napjainkban szerte a világban zajló keresztény-üldözésekről, segítenünk kell és szolidaritást kell vállalnunk üldözött testvéreinkkel. Hiszen ahogyan Pál apostol írja: „Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele...” (1Kor 12,26). (Kairosz, Budapest, 2015)

MARTIN ATTILA

MOLNÁR-C. PÁL GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

„A festészet — szent öröm” címmel nyílt 2015. november 4-én kiállítás a 20. századi hazai szakrális festészet kiemelkedő alakja, Molnár-C. Pál (1894–1981) alkotásaiból Budapest XX. kerületében a Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériájában.

Molnár-C. Pál az elsők között, 1928-ban kapott három éves ösztöndíjat a Római Magyar Akadémiára. A harmincas években készült festményei a Római iskola modern stílusjegyeit tükrözik. A kiállítás kisebbik termében több is szerepelt ezen korszak nevezetessé vált fő műveiből. Így például az 1930-ban készült híres *Pulóveres Madonna*, amely párizsi magángyűjteményből került a Magyar Nemzeti Galériába. Ugyanebben az évben festette a művész a Velencei Biennálén rögtön hatalmas sikert arató, egészen különleges *Angyali üdvözlés*, amelynek légiésen karcsú, modern felfogású alakjai mintha a ma emberének üzennének. Ihletett szépségű *Madonna*-ábrázolás több is látható a kiállításon, ahogyan a *Menekülés Egyiptomba* témája is több változatban szerepelt a tárlaton. Festményei színgazdagok, ugyanakkor színalkalmazása leheletfinom. Egészen különleges felfogású az *Utolsó vacsora*, amelyen a megszokott frontális ábrázolás helyett kerek asztal körül ülnek a résztvevők. Az asztal köralakja az univerzumot, az egyetemességet szimbolizálja; az apostolok ruhája élénk színű, nincsenek attribútumaik. Molnár-C. Pál szentjei „közvetlenek, kimondottan társasági lények, saját kora embereit vetítette bibliai szereplőkbe” — írta a művész alkotásairól Szij Rezső. Az 1934-ben Ferenc József díjban részesített, évtizedek óta lappangó híres szárnyas oltár 2010-ben előkerült jobb szárnyán a halaknak prédikáló *Páduai Szent Antal* alakja végtelenül leisztult stílusban, mégis megkapó szépséggel ábrázolja a szentet. A Római iskola letisztult stílusvilágának terméke az 1933-ban festett *Szent Család*. A *Négy evangélista* (1936) képének földöntúli tisztaságát emelte ki a korabeli kritika.

Molnár-C. Pál hazai templomokban látható monumentális nagy műveiről a Belvárosi Nagybaldogasszony főplébánia-templom főoltára (1947) teljesen kidolgozott, kisméretű vázлата adott művészi ízelítőt.

A földszinti nagyterem egyik szuggesztív hatású olajfestménye a *Levétel a keresztről*, amelynek szürreális erejű drámaiságát fokozza, hogy a szereplők mindegyike — nem hangsúlyozottan, de felismerhetően — 20. századi ruhát visel... A terem főfalán a *Menekülés Egyiptomba* monumentális méretű, az 1932. évi Velencei Biennálén is bemutatott változata látható. A Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában lévő alkotás nem rémült földönfutókat ábrázol, nyugalom és belső béke árad a festményről. Bár a táj a korai reneszánsz építészét idézi, a kép modern megjelenése a 21. század emberéhez is egészen közel áll.

Az emeletre vezető lépcsőház falát a művész fametszetei díszítették, köztük több egyházi vonatkozású alkotása: *Szűz Mária eljegyzése*, *Jézus születése*, *Szent István*, *Assisi*.

Az emeleti térben lévő plakátok és a grafikák az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményéből kerültek bemutatásra. Előbbiek közül kiemelkedik az 1938 májusában Budapesten tartott XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus és az ehhez kapcsolódó, a magyar fővárost szimbolizáló gellérthegyi *Szent Gellért szobor* modern hangvételű plakátja. A két világhírű könyvillusztráció-sorozat (*Cellini-önéletrajz*, *Cyrano de Bergerac*) mellett *Szűz Mária*, *Szent István*, illetve *Assisi Szent Ferenc* alakját idéző kiadványok egy-egy művészi illusztrációja is látható volt a vitrinekben.

A kiállítást, amelyet D. Udvary Ildikó és Csillag Péter szervezett, Szűcs György művészettörténész, a Szépművészeti Múzeum — Magyar Nemzeti Galéria tudományos főigazgató-helyettese nyitotta meg. A tárlat anyaga a budapesti Molnár-C. Pál Múterem-Múzeum és a battonyai Molnár-C. Pál Emlékház gyűjteményére épült, de jelentős képeket kölcsönözött a Magyar Nemzeti Galéria és az esztergomi Keresztény Múzeum. Virág Judit segítségével magántulajdonban lévő fontos alkotások is szerepeltek a kiállításon.

A szívét és lelket melengető tárlatot 2016. január 3-ig lehetett felkeresni. Aki nem látta a kiállítást, és mégis szeretné átélni azt a varázslatot, amit Molnár-C. Pál páratlanul szép és egyedi egyházművészeti képei teremtettek, a budapesti Ménesi úti Molnár-C. Pál Múterem-Múzeum állandó kiállításának megtekintésével vigasztalódhat.

PROHÁSZKA LÁSZLÓ